

Bijlage Pestprotocol

Wat is het?

- Een protocol met uitleg, regels en afspraken die leiden tot een veilige schoolomgeving waarin pestgedrag wordt tegengegaan. Dit is belangrijk gezien gepest worden één van de ingrijpendste zaken in het schoolleven van een leerling is, met soms langdurige gevolgen.

Voor wie?

- De gepeste leerling
- De pestende leerling
- De meelopers en andere leerlingen
- De ouders/ verzorgers
- De docenten

Door wie?

- Henk den Ouden (zorgcoördinator) en Corine Lagendijk (schoolmaatschappelijk werker).

Wat zijn de criteria?

- Wat is plagen
Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan. Het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de jongeren gelijk aan elkaar en is er geen machtsverhouding. De rollen ligt niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander.
- Wat is pesten
Iemand is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen. Bij pesten is de ene jongere sterker en de andere jongere zwakker. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is de gepeste jongere steeds weer de klos.
- Wat is cyberpesten
Cyberpesten, ook wel digitaal pesten genoemd, komt steeds vaker voor. Bij pesten via internet of telefoon kan de jongere gepest worden zonder dat hij of zij weet wie pest. Het hacken van email-accounts, bedreigingen of het plaatsen van vervelende foto's zijn voorbeelden van digitaal pesten.

Hoe is de aanpak?

A. PREVENTIE

- Elke **mentor** bespreekt aan het begin van het schooljaar, tijdens een mentorles, naast 'de algemene afspraken of orderegels' ook 'omgangsregels'. Hiervoor is een anti-pestles opgenomen in de mentorlessen. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook is cyberpesten onderwerp van het gesprek. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas **het pestprotocol**, door:
 - De leerlingen bewust te maken van de effecten van (cyber)pesten, de gevaren (op internet) en de strafbare feiten.
 - Het afspreken van (internet)gedrag (zie ook **bijlage 1**) en samen met de leerlingen regels te maken. De leerlingen kunnen een aantal samen gemaakte afspraken (het anti-pestcontract, voorbeeld zie **bijlage 2**) ondertekenen.
 - Het pesten bespreekbaar te maken in de klas en leerlingen elkaar daarop te laten aanspreken. En te noemen dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als 'klikken' maar als 'hulp bieden of vragen' wordt beschouwd.
- In **leerjaar 1** is er op de laatste vrijdag van brèswEEK II een respectdag. Hierbij wordt aandacht besteed TAALgebruik.

- Indien een **mentor of docent** daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een gesprek met **de klas**. Hierbij worden de rol van de gepeste leerling, de pestende leerling, de meelopers en andere leerlingen (de rest van de klas) benoemd.
- Indien de **zorgcoördinator** aanleiding ziet, worden **docenten en ouders** geïnformeerd (via email, nieuwsbrief of een ouderavond). Ouders zijn in het algemeen niet helemaal op de hoogte van wat hun kind op internet doet. Alleen door met de ouders samen te werken is cyberpesten aan te pakken.

B. CURATIE

(VIJFSPOREN)AANPAK BIJ PESTEN

Hieronder volgt een opsomming van mogelijkheden waarop een school de vijf verschillende partijen die een rol spelen in een peestsituatie kan ondersteunen.

- 1) **Steun bieden aan de leerling die gepest wordt.**
 - Naar de jongere luisteren en zijn probleem serieus nemen.
 - Met de jongere overleggen over mogelijke oplossingen.
 - Samen met de jongere werken aan oplossingen.
 - Zo nodig zorgen dat de jongere deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld via aanmelding bij het Zorg Advies Team.
 - Zorgen voor vervolg gesprekken.
- 2) **Steun bieden aan de leerling die zelf pest.**
 - Met de jongere bespreken wat pesten voor een ander betekent.
 - De jongere helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere jongeren.
 - De jongere helpen om zich aan regels en afspraken te houden, bijvoorbeeld via aanmelding bij het Zorg Advies Team.
 - Zorgen dat de jongere zich veilig voelt; uitleggen wat jij als mentor gaat doen om het pesten te stoppen.
 - Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
 - Zorgen voor vervolg gesprekken.
- 3) **De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.**
 - Met de jongeren praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
 - Met de jongeren overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
 - Samen met de jongeren werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.
- 4) **De ouders van de gepeste en van de pestende leerling steunen.**
 - Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
 - Ouders op de hoogte houden van peestsituaties.
 - Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
 - In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
 - Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning, bijvoorbeeld via aanmelding bij het Zorg Advies Team.
- 5) **De algemene verantwoordelijkheid van de school.**
 - De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
 - De school neemt stelling tegen het pesten.
 - De school brengt huidige situatie rond pestbeleid in kaart.
 - De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

C. CYBERPESTEN

Stappenplan voor de mentor na een melding van cyberpesten

1. *Bewaar de berichten.*
Vertel de leerling om de berichten proberen te bewaren waarin het pestgedrag voorkomt. Leg uit hoe hij/ zij dat kan doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, MSN-gesprekken opslaan).
2. *Blokkeren van de afzender.*
Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pest-mail kan blokkeren.
3. *Probeer de dader op te sporen.*
Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
4. *Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling.*
Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
5. *Verwijs de ouders zo nodig door.*
Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:
 - 0800-5010: de onderwijstelefoon
 - 0900-11131113: de vertrouwensinspectie
6. *Adviseer aangifte.*
In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101)
7. *Doe een aanmelding bij het ZAT.*
Verwijs de pester en/of de gepeste door naar het ZAT wanneer verdere begeleiding nodig is.

N.B. voor het volledige pestprotocol: zie Personeelsweb.

Voor meer info: www.pestweb.nl

BIJLAGE 1 Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je MSN contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haat mail .
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail als het kan zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Als het pesten aanhoudt en je je ongemakkelijk of bedreigd voelt, ga dan naar je ouders of heb het erover met iemand die je vertrouwt. Erover praten: heel belangrijk. Heb het er met iemand over die veel van computers en internet weet en die niet meteen iedereen vertelt dat je gepest wordt. Ga naar je mentor of afdelingsleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.vraaghetdepolitie.nl/sf.mcgi?645.

BIJLAGE 2 Voorbeeld van een anti-pestcontract

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.

Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen
- Ik blijf van de spullen van een ander af
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden
- Ik neem geen wapens of drugs mee naar school
- Ik gebruik geen geweld
- Als iemand mij hindert vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
- Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp

Handtekening: